

István Bitskey, *Petrus Cardinalis Pazmany, Archiepiscopus Strigoniensis*, Trnava, 2010 (Iacob Mârza)

Sumar: Cu prilejul desfășurării Conferinței Internaționale *Trnavaer Universitât im Licht der Geschichte* (Trnava, 29 septembrie - 1 octombrie 2010), ocazionată de împlinirea a 375 de ani de la întemeierea Universității din Trnava, în 1635, de către cardinalul Petrus Pázmaňy, a fost lansată monografia consacrată fondatorului instituției din centrul cultural slovac, redactată de acad. prof. univ. dr. István Bitskey, președintele Centrului Regional Debrecen al Academiei Maghiare de Științe și tradusă în limba slovacă de către Ladislav Tóth și Alžbeta Hološová, ediția maghiară a lucrării, Pázmány Péter, fiind tipărită la editura Gondolat din Budapesta, în anul 1986. Demersul documentat al autorului este structurat în cinci capitole, precedate de un cuvânt introductiv, în care autorul discută locul nașterii, proveniența și studiile lui Petrus Pázmaňy, insistând asupra etapelor curriculare de la Oradea și Cluj, Polonia (noviciatul din Cracovia) și studiile de filosofie de la Viena (1590-1593) și cele teologice din Roma (1593-1597). În cap. II se dezbate etapa petrecută de viitorul cardinal la Graz (unde susține, în septembrie 1600, doctoratul în Filosofie); misiunea bisericească, politică și culturală de la Košice; polemica purtată cu Ștefan Maďari, în septembrie 1602, la reședința cardinalului František Forgáč (1560-1615); ilustrarea cunoscutului principiu *Philosophia est ancilla theologiae*; eforturile depuse în slujba apărării și răspândirii credinței catolice. Cap. III discută viața, activitatea și opera lui Petrus Pázmaňy din perspectiva binomului *credință - politică*, ocazie cu care biograful abordează, între altele: interesul constant față de privilegiile aristocrației ungare; dialogul cu ideile teologului – originar din Aiud – Petrus Alvinczi (1570-1634) și cu cei care luptau pentru răspândirea ideologiei lui Jean Calvin; semnificația teologică și politică a sinodului de la Žilina și a conciliului din Trnava; „îndreptarul” lui Hogedus; disputele în jurul lui Hogedus; drumul spre scaunul arhiepiscopal (după moartea cardinalului František Forgáč). Una din cele mai dense secvențe, sub aspect documentar și interpretativ este cuprinsă în capitolul IV, în care autorul prezintă activitatea bisericească, politică și culturală din tripla ipostază a lui Petrus Pázmaňy: arhiepiscop, cancelar și cardinal.

Cuvinte cheie: Bitskey, Pazmany, Esztergom, Trnava, Biserică.